

EPERJESI LAPOK

Előfizetési árak:
 Egész évre . . . 12 K.
 Félévre 6 K.
 Negyedévre . . . 3 K.
 Hirdetési díj: Egyhasábos
 petisors egyszeri hirdetése
 15 f. Közlemények sora 40 f.

**POLITIKAI, TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI,
 KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP**

Szerkesztőség és
 kiadóhivatal ::
 Kósch Árpád
 könyvnyomdája
 Eperjes, Fő-u. 59.
 :: Telefon-szám 16. ::

Az Eperjesi Széchenyi-körnek, az Eperjesi Magyar Védőegyesületnek
 és az Eperjesi Kereskedők Társulatának hivatalos közlönye. □□

A tanév elején.

Eszembe jut a lövészárkok, a földbe ásott fedezékek egész tömege, amelyeknek sűrű alkalmazásával a jelen háborúban a harcos az anyaföld védelmében keres oltalmat a gyilkolások ezernyi veszélyével szemben. A tömérdek technikai fegyverrel szemben a természet védőkarjait veszi tehát igénybe. Azét a természetét, amelynek közvetlen erőitől annyira eltávolodott a kultúra, minden természetieskedése mellett eltávolodott az iskola is.

Azét a természetét, amelyetől Antaeus is erőt nyert, amikor a Herkulussal vívott birkózásában lábával a földet érintette. Ez utóbbi ugyanis csak levegőbe emelve ölhetette meg őt. Ezek mellett eszembe jut, hogy a háborúsülte kényszerkörülmények között mily pompás kedvvel végzett számos iskolának ifjúsága hasznos földmunkálatokat, amelyekkel a saját testi, lelki, erkölcsi egészségének malmára is hajtotta a vizet.

A jelen háború ezen bevált új módszerétől indítva kellene éreznünk magunkat az iskola falain kívül bővebben

nyújtani a földmunkáltató alkalmakat s viszont iskolánként működésbe kellene hozni ifjúságunknak természetében azokat az eddig ki nem aknázott rátermettségeket, amelyek tanítványaink életfolyásának és képességeiknek megújítást és új felfegyverkezést biztosítva, erőiket oly tárgyon és foglalkozáson elevenítenék meg, amely velük még mindig mint valami idegen áll szemben. E téren az akaratnevelés plain-air-jét nagyon nélkülözi az iskola! Pedig nem állunk elő új dologgal, csak épen a tanítás áligazságaival szemben a földön jobban járó igazságokat óhajtanánk tanítványainknak nyújtani. Emellett meg szeretnők ritkítani, itt-ott meg is szüntetni azokat a stációt, azokat az emberi *én*-ünk természetétől el-eltávolító szempontokat, amelyek a mezőkre, a ligetekbe (nem mulatni, hanem) dolgozni vágyódó enerziákat kiterjeszkedésükben, kiszélesedésükben únos-úntalan fel-feltartóztatják. Tagadhatatlan, hogy az iskola egyre jobban belemarkol a természet kincseinek, termékeinek tárházába. A tanulmányi kirándulások és a szemléltető képek útján csak úgy ontja a gyermek, az ifjú lelkébe

a külvilágból vett ismereteket, lenyomatokat. Mint egy örökös rendezésre váró könyvtárba a bekötetlen könyveket! Mint összefűzetlen lapokat! Mégis mit tapasztalunk? Azt, hogy hiányzik egy kéz, amely minden iskolában leereszkedő útmutatást és lökést adna az ifjú akaratnak, hogyan kell a természetben a növényeket nemcsak szedegetni, hanem fárasztóbb munkával azokat egyúttal termesztetni is. Mert ne higgyük, hogy a képben bemutatott szántás-vetés a falusi gyermekekkel jobban megkedvelteti a földművelést! Talán eltávolodva tőle még elméletibbé teszi azt; hacsak maga a tanító nem fogja kezébe az ékeszarvat. S az iskola önfeledten cáfol rá a tradíciókra, amelyekkel a kapcsolatot nem volna szabad feladnia. Ma többet tudunk a természetről, régebben többet dolgoztak a szabad természetben. Jobban epedünk a természet látképei után a moziban, mint a szabadban. A kész nemzetgazdász is örömet absztrahálja magát a munkától. Mintha csak az erőnek és a tárgynak meghasonlását kellene észlelnünk az emberiség háborús tökéjének gyarapítására. S Eucken (Az élet értelme és értéke) szavaival élve: a

TÁRCA.

Őzikék.

Irta: Kiss Géza.

Tikkadó nyári délelőttökön, mikor a tájon olyan dermedten szunnyad a csend, mint egy ledőlt kezeszt a horpadt sírhalmon; mikor halk libbenésű fuvalom szárnyán elhalón ringatózik távoli falvak lélekharangjának giling-galangolása és a hársak bágyadt illatú koronájáról méla kerengéssel ereszkedik vállunkra egy-egy korán sárgult levél: mindig eszembe jut egy Dargóalji város, ahol gyermekkori nyaraimat játszadoztam át. Ott ismerkedtem meg a rezgő lombú hársakkal, melyek alatt megindító meghittséggel ölelkezett a múlt és a jövő.

Ott kötögetett a vénülő hársfák alján egy ezüsthajú asszony, aki még a csillogó tűkkel sűrű szemecskébe bogozta a fekete fonalat, tarka emlékfoszlányokat szövögetett össze szívárványszínű mesékké egy régi honvédről, akit nekem — ha ismertem volna — olyan jól esett volna nagyapának szólítani. Ott, a susogó hársak alatt, építgettem én homokvárakat és csodálkoztam, hogy mindig újra kell kezdeni őket, mert az első szellőfutatra összeomlanak. És még mindig új meg új ködvárakat rakosgat a lelkem, pedig azóta rengeteget fordult a világ és egyszer már mozdulatlanok kellett látnom nagyanyám fáradhatatlan kezét is, egyetlenegyszer, mikor hide-

gen, halottan tartogatta a tavalyi háborús ősz utolsó krizantémját . . .

Egy ilyen álmatag délelőtt fordult be a kapun egy zajdás, bőbeszédű tót asszony s addig-addig szaporította a szót, míg egy őzikét szabadított ki a batyúból. Elmenőben elégedetten nézett rám, — látta, hogy a boldogság maradt ott nálam utána. Mert nagyon édes volt az én őzikém, bár nagyon szomorú. A fülecskéje neszező, a szeme réveteg, mint egy álmodozó barna lányé, lábászára karcsú, törékeny, mint a viola ága. Halványkék szalagot kötöttem a nyakába, dajkáltuk tejjel, de hiába becézgettük, csak sírt, sírt az anyja után és kereste az erdőt. Lassan-lassan mégis csak megszokott, kezessé vált. Egyszer aztán tikkadtságában frissen húzott vizet ivott, ami megváltotta földi rabságából. Nem maradt meg csak fájó emléke, mely vissza-vissza kísért hozzám, mint egy hazajáró lélek.

A múlt évi tavaszon megint sokat gondoltam rá, még szomorúbban, mint máskor, mert az emlékemnek párja is akadt.

Mosolygó Szernye-menti tájon töltöttem az ébredő kikelet néhány sugáros napját. Langyos alkonyatkor gyönyörű séta esett a folyóparton, mely a pázsitos mezőről olyan észrevétlenül kanyarodott be az erdőbe, mint az ifjúságunk az öregedésbe. Andalogva mentünk a gyepes ösvényen a Mogyorós-erdő felé, melynek ódon barnaságát most kezdte frissé színezní a tavaszi rügyezés világos zöldje. És a fák bimbózó koronáin kecsesen omlott el egy arany-lila fátyol,

mely bágyadtan csuszamlott le a búcsúzó nap válláról.

Elöttem lépdelt a törékeny termetű lányka, könnyedén, mint az osonó szürkület. Egész lényé egy túlon túl dédelgető édesanya szeretetének volt a visszatükröződése; a szellőnek tilos volt megcirógatni vékonyrajzú arccsokkáját s a nap-sugártól nem vették jó néven, ha megcsókoltatta finom kis kezét. Szeme oly félnéken húzódtott meg homloka alatt, mint két titkos ablak, melyből lelke ábrándok útvesztőibe kémlel, vagy multak sírhalmaira repdes.

Ez az álmok ködében imbolgó lányka mesélt nekem egy rózsaszín másli őzikéről, mely mindig az ő kezéből evett; mindig ott settenkedett körötte s még ha templomba ment is, elkísérte a bejáratig. Olyan szerető bizalommal ragaszkodott úrnőjéhez, mintha az lett volna nagy Pán birodalmában a szendeség istennője. Hanem egyszer elfogta az őzikét a tavasz igézete, kifutamodott az erdőre és aztán hiába várták vissza. Egy orgyilkos golyó nem ösmerte fel nyakán a rózsaszínű szalagot és kiröppentette szívéből az életet.

Erre én is elmondtam az én őzikém történetét.

Most már összesimult a kezünk, a lelkünk, mint két búsongó őszirózsaszírom . . . És feletünk páros csillag gyulladt, kékesen derengve keresztül a szürkületi párán, mint az ódon síron libegő messzi lidércfény . . .

...

képzetek alkotása váltakozó kapcsolataival akarát nélkül ide-oda dobál bennünket és függő voltánál s véletlenségénél fogva sohasem tud a kultúra hordozója lenni.

Amennyiben benne vagyunk, élünk és mozgunk, nem vesszük észre, hogy minden egyes iskola a természettudományi ismereteket a természeti életkomplexumtól elszakítva tálalja tanítványainak. Akkor, amikor a túlságos igénykedések társadalmi és nemzetközi véres összeütközései közepette a háborútól kimerült lelkekből ki-kitör a sóhaj, hogy jobban közeledjünk az egyszerűbb természethez, a természetesebb foglalkozásokhoz! Mert hát ezeknek hegyvölgyes mezőin is készíthet az iskola tanítványainak «lövészárkokat» a védekezésre az iskolai kulturának testet-lelket emésztő, gyilkhoz hasonló kinövésai és ezeknek következményei ellen. Épen azért — kérem alázattal — mennyire üdvös volna kivétel nélkül minden egyes (úgy alsóbb-, mint magasabbrendű) iskolába behozni a testi, a mezei munkákkal való foglalkoztatást s e végett mennyire szükséges volna minden iskolát ellátni (egy esetekben közös?) kerttel, kisebb-nagyobb szántófölddel, avagy valamiféle műhellyel! Épen most kellene a szükségből erényt csinálnunk, amikor akkora örömmel veszünk tudomást róla, hogy ifjaink a háborús évben lelkesen vállalkoztak a legkülönbözőbb földmunkálatok végzésére; testi és lelki erőik felhívásával, életnézetük előnyös tisztulásával. Persze nem hűhó, nem papiros, nem szőrszálhasogatás, hanem akarát és cselekvés s példa kellene hozzá! Gyermekünk szellemi és erkölcsi regenerálására ez volna az igazi természettudományi módszer! A tanév elején talán nem lehet érdemtelen elmélkednünk róla.

Dr. Janicsek József.

Középiszkolai értesítők.

(Vége.)

Friml Aladár «Az állampolgári nevelés és a háború» (budapesti VIII. ker. állami főgimn. ért.) c. cikkében hosszabb sorát nyújtja csoportokba szedve a háború alkalmából az ifjúságra váró teendőknél. S csakugyan anyagi és erkölcsi támogatás, pénzügyítés, szederlevélszedés, cserkész-, mentő-, hírvivő-szolgálat, fémgűjtés, mezei munkák végzése: ásás, kapálás, betegápolás a szem előtt tartott program, melyet az ifjak országpszerte — egymással versenyezve megvalósítani törekuszenek.

Ha ezen gyakorlataknál szívüket vizsgáljuk, úgy mondhatjuk, hogy többet ér itten az érzelmi minőség, mint a pusztán tudásban bármily tömegű ismerethalmaz! Hathatós buzdításával a tanárság a megrövidített szorgalmi időben is nagyobb s érdemesebb munkát végzett, mint máskor.

A székelyudvarhelyi kollég. értesítő érdemesebb tartja közölni azt is, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszteri rendelet értelmében miképpen méltatták az egyes szaktanárok a háború eseményeit.

A lőcsei főgimnázium tanulói maguk tisztogatták ki a régi tornakert fűvét a rögöktől s az oda ültetett krumplicat több napon át ugyanők kapálták meg. Hogy az ifjúság kellőképpen felkészítve mekkora örömmel vállalkozik földmunkálatok végzésére, az kitűnik a kolozsvári kegyesrendi főgimnázium tanulóinak ennép példás teljesítményéből, akik lelkesen teljesítettek gazdasági munkákat több holdas földeken. Csekélységünk részéről azt tartjuk, hogy az ilyen testi munkával való foglalkoztatásokat igen üdvös volna kivétel nélkül minden középiszkolában meghonosítani. Mennyi felhívó erő rejlik bennük! Úgy a testre, mint a lélekre! Gondoljunk csak a legmodernebb Landsheimschule-kra, amelyekben az elég sokféle elméleti tanulmányok mellett meleg otthont találnak a mezőgazdasági munkálatok is. Rátartások is ezen intézetek életkedvtől duzzadó, piros-pozsgás arcú, rendkívül egészséges ifjaira!

Sok szép dolgot olvashatunk egyes cserkészcsapatokról is. (Pl. a budapesti II. ker. érseki főgimn. értesítőben.)

Amennyiben a háború a maga iszonyatosságával kétségkívül komolyabb szellemmel töltötte el tanítványainkat, azért viseletük ellen jóval kevesebb a panasz, mint az előbbi években. Akadtak tanulók (pl. a balassagyarmati áll. főgimn.-ban), akik hazafias fellángolásukban megmagyarosították nevüket. (Köztük Hunyadi-ra is!)

A marosvásárhelyi státusgimnázium «szállásvizsgáló tanári bizottságai» a tanév elején megvizsgálták a városban lakó összes tanulók szállásait. Feltűnőbb fegyelmi esetek ritkaságszámba mennek. A tanulmányi előmenetel is kedvező. A nyiregyházi ág. ev. főgimnázium 482 tanulója közül igazgatói megrovást kapott 18, tanárkarit 5 tanuló. A miskolci reform. főgimnázium 374 tanulója közt a megrovások száma: 14 és 6, a budapesti kegyes-tanítótrendi főgimn.-ban 13 és 11. A nagyváradai állami főreáliskola kizárt 4, a debreczeni kegyestanítótrendi főgimnázium 3 tanuló. A miskolci kir. kath. főgimnáziumban: 10 az igazg., 1 a tanárkari megrovás. Ugyanitt 587 tanuló közül 203 bukott meg. Ez feltűnőbb eset! Ezzel szemben pl. a budapesti tanárképzőintézet főgimnáziumában 295 tanuló közül jeles: 46, elégtelen: 3. A soproni ág. ev. lyceum (főgimn.) 321 tanulója közül bukott 31, az eperjesi kir. kath. főgimnázium 307 tanulója közül 17. A fővárosi intézetek, amennyiben zavartalanabban működhetek, pl. a felvidékieknél szigorúbb mértéket alkalmazhattak. A bukás itt sem feltűnőbb. A VII. ker. Barcsay-utcai főgimnázium 920 tanulója közül elégtelen 115. Kedvezőtlenebb az eredmény a II. ker. érseki főgimnáziumban: 338 tanuló közül bukott 102.

Összinté örömmel jelenthetjük, hogy az érettségi vizsgálatok mindenütt szép sikerrel folytak le. Ifjaink kivétel nélkül készek érettségüket a harctéren is bebizonyítani! Fehér holló, akit egy évre kellett volna visszavetni. Bizonyára ott, ahol a legmesszebbmenő jóindulat sem tudott segíteni! — Az esztergomi bencés főgimnázium 27 tanulója közül jeles: 9. Ugyanannyi jeles a kalocsai jezsuita főgimnázium 25 tanulója közül. Az egeri cisztercita főgimn.-ban 29 közül jeles: 10. Mind a három helyen bukás egy sem volt.

Kiemelkedőbb fénypontokat felőlelő rövid ismertetésünket azzal zárjuk be, hogy középiszkoláink a háborús évben nem a gondolkodás vidám játékában gyakorolták, hanem komolyabb kötelességteljesítésre derekas erőfeszítéssel nevelték tanítványaikat. Dr. Janicsek József.

A főispán Eperjesen léte idején csak d. e. 11–12 óra között fogad magánfeleket.

...

HIREK.

Felsőkomárnok.

Ha a felvidéki falvakra gondolok és azokra a nemes szívekre, akik feltámadást akarnak belevinni a meghalt községekbe, az a gondolatom támad, mintha a fekete éjszakában pástortüzet gyújtának a csillagok, hogy eloszolják az ég komorsága; az a gondolatom támad, mintha a nemes szíveket csak akkor lehetne megérteni igazán, mikor szelid fényükkel behatolnak a szenvedés sűrő-némaságába, mikor arcot cserél a világ, mikor lehull az álarc, mikor mindenki a maga eredeti valóságában áll a megpróbáltatás ítélszéke előtt.

Ha a felvidéki falvakra gondolok és azokra, kik hírt nem keresve eldobják maguktól a közönyösséget és leszállanak a pusztulás honába, hogy ottan — boldogoknak érezhessék magukat, olyan gondolatok között ringatom magam, mintha hatalmas szellemek ölelnék meg egymást: a nagy szenvedés és nagy szeretet szelleme, melyek közül a szenvedés rohamosan fogy és a ködvilágban foszlik szét, a szeretet pedig mindig nagyobbodik, erősödő fényvel ragyog.

Ha a felvidéki falvakra gondolok és azokra, kiknél a szenvedés visszhangra talál, úgy kezdem érezni, mintha a szenvedés és szeretet közös forrásból eredne; igazán és nemesen érezni csak az lenne képes, aki fájó sebeket viselt és gyászolt, és viszont csak az hordozna szívében kitörölhetetlen emléket a multnak megpróbáltatásaiból, aki szeretett. De nemcsak ezt tudom, hanem azt is, hogy ahol nincs szenvedés, ott a szeretet is csak üres fogalom, mert a szeretetet éppen a szenvedés hozza létre és viszont, hogy ahol a szeretetet nem ismerik, ott a szenvedést sem ismerhetik még akkor sem, ha abban élnek és tengődnek, mert nem ismerik, mi az igazi öröm, — élet, mi a nemes szív, mi a szabadság érzete...

És ha így elmélyedve szemlélem a világ sebéit és azokat, kiknek hivatása, hogy az emberiség gyógyítóivá legyenek, leszálok titokban a görög bölcselőhöz, Empedokleshez, aki azt mondta, hogy a világon minden a szeretet és szenvedés kölcsönhatására vezethető vissza; elmegyek Gauthama Buddhához, a híres ind bölcselőhöz, aki azt tanította, hogy az egész világ szenved, gyászol, azért kell, hogy jöjjön a megváltást hozó szeretet és harmóniát teremtsen a nagy világrendben; elmegyek a Jézus Krisztushoz és bámulattal, meghihetődéssel hallgatom és szívom magamba a szeretet apostolának tanítását: Szeresd felebarátodat, mint saját magadat.

És amint így az önkéntelenül támadt lelki reflexziók között járok és meggyőződöm arról, hogy a világot csakis azért éri a mérhetetlen nagy szenvedés, hogy azután megszüntesse azt a határtalan szeretet, tisztelettel emelem kalapom a szeretet előtt és magamhoz ölelem a szenvedést.

A régi gyász még ott lebeg a romok tetején, még csak kevés helynek adatott meg a megillető öröm, de a szeretet új apostolai folyton jönnek és jönnek.

Új emberek jönnek, de szívükben a régi szeretet. Üdvözöljük őket és nyomon kísérjük őket lelkünkben!

Aug. hó 23-ikán érkeztek meg Kecskemétről gr. Ráday Gedeon főispán, Sándor István polgármester, Szegedy György városi tanácsos, Györffy Pál főjegyző, hogy megtekintsék a rombadólt Felsőkomárnokot, melyet Kecskemétfalva néven akarnak újjáépíttetni.

Szinyei Merse István főispánunkkal járták be az elpusztult vidéket.

Az új Kecskemétfalvát Kecskemét városa állandó patronage alá helyezi, s azokat a gyermekeket, akiknek ellátása vagy gondozása nincs kellően biztosítva, Kecskemét városa veszi gondozásába. Négy ilyen gyermeket már most nevelésbe vesznek.

Ebjóz.

Gall

Sok mindent elszírat az elszállt a meleg mint halott betára gondolunk jelentésekre, tapasztalt valósággal déssel mormoljuk sorait: «Az nem hiába ontna vér»

S midőn így retnők dobni nem elzárt kis felét valami titkos se a temetőkerthez a kapuján díszlő azután szemünkkel val zengje a lelket vagyunk képesek dás? ... gyenge meg soha, ha v

Igaz, igaz, s minek a feltámadás? A héroszok lelke örökké lángfényugara, nem feltámadást, mer

Egy gyászjelen «Pro patria...» 32. honvédgyalogos hősök védelmében 13-ikán Przemysl alkalmával a bajtársai a przemysl temették el ideig

A sorok kevé örök igazságszóló Hősök véreitől áteste, de lelke élvezi...

Holénia Gy kitüntetésben rész Gyula, városi főkitüntetés ez, am Salvador főherceg archia Vöröskere helyettese július ben — a vöröskékítményes tisztelneki. Ezúttal min tanácsosa kapta e beszélő elismerés a jutalma és a feláldozásszerű m

Sárosvármeg Bátor Ghillány Im niszter, gróf Khaborúban feldúl Országos Bizottság orsz. képviselő sz vevő szívük meleg szenvedett földre, déseink nekik is Látni akarják haz testrészt, tudni ak szét az orosz kato

Gallotsik Miklós.

Sok mindent eltakar a halál, sok mindent elszírat az élet, sok nagy névből elszáll a melegség, s nem marad más, mint halott betű. De ha a hősök galériájára gondolunk és a pro patriás gyászjelentésekre, gondolataink megtagadják a tapasztalt valóságot és szent meggyőződéssel mormoljuk a régi költő mindig új sorait: «Az nem lehet, hogy annyi szív hiába ontta vért...»

S midőn így elgondolkozunk, le szeretnők dobni magunkról azt, ami csak elzárt kis felét engedni látni életünknek; valami titkos sejtelem elvezet bennünket a temetőkerthez, figyelmünket ráirányítja a kapuján díszlő hatalmas betűkre, hogy azután szemünkbe nézve, a bíró szigorával zengje a lelkünkbe, ha füleinkkel nem vagyunk képesek meghallani: «Feltámadás?... gyenge emberi ígézet; nem halunk meg soha, ha van örök élet!»

Igaz, igaz, sóhajtunk szívszorongva, minek a feltámadás, ha nincsen halál? A hősök lelke annál inkább él: azok lelke örökké lángol, mint a csillag remegő fényugara, nem ismeri a halálból való feltámadást, *mert nem hal meg soha!*

* * *

Egy gyászjelentést forgatok kezemben: «Pro patria... Gallotsik Miklós, a m. kir. 32. honvédgyalozezred őrnagya, a haza hősi védelmében 1914. évi december hó 13-ikán Przemysl várából történt kirohanás alkalmával a becsület mezején elesett. Bajtársai a przemysli róm. kath. sírkertben temették el ideiglenesen. 44 évet élt...»

A sorok keveset mondanak, de az örök igazságszolgáltatás annál többet: Hősök vérétől áztatott földben pihen a teste, de lelke hazaszeretete jutalmát élvezi...

Holénia Gyula kitüntetése. Szép kitüntetésben részesült a minap dr. *Holénia Gyula*, városi főorvosunk. Nem az első kitüntetés ez, amely őt mostan éri. *Ferenc Salvalor* főherceg, az osztrák-magyar monarchia Vöröskereszt-egyletének védnök-helyettese július 6-ikán — Ófelsége nevében — a vöröskereszt II. oszt. hadi-ékitményes tiszteletjelményét adományozta neki. Ezúttal mint a Ksod. egészségügyi tanácsosa kapta e kitüntetést. Ezen sokat beszélő elismerés kötelességszeretetének a jutalma és a betegekért végzett önfeláldozásszerű munkájának a gyümölcse.

Sárosvármegye vendégeket lát. Báró *Ghillány Imre* földművelésügyi miniszter, gróf *Khuen-Héderváy Károly*, a háborúban feldúlt tűzhelyeket újraépítő Országos Bizottság elnöke és *Papp Géza* orsz. képviselő személyében, akiket résztvevő szívük melege hozott erre a sokat szenvedett földre, melyen élünk. Szenvedéseink nekik is fájnak, segíteni jöttek. Látni akarják hazánk egyik szétroncsolt testrészét, tudni akarják, mennyit rombolt szét az orosz katona vandalizmusa, meg

akarják állapítani, hogy mily mérvű segítséget vár az üszkös gerenda. Szinyei Merse István főispán, Tahy József alispán és Faragó József polgármester társaságában utaztak ki magas vendégeink az oroszok dúlta vidékre. A segélyezési munkálatok előrehaladottságával teljesen meg voltak elégedve. Tőlünk Zemplén- és Ungmegyékbe utaznak.

Katonaszív, katonauzenet. Sok koszorú van a sírokon, de azt hisszük, több a hőszok homlokán. Sokat, nagyon sokat őrzünk már ez utóbbi emlékekből. És míg az emlékezet örök krónikája arról beszél, hogy ilyen becses anyagtól még sohasem duzzadt, a hazaszeretet pantheonja egy pillanatra habozva néz maga körül; az elismerés súlyos koszorúként torkolnak csarnokaiba: elbirja a terhet, amit az emberiség érzés- és akaratenergiája kovácsolt a mesébe illő harcnak vértől ázott szinpadán?

Ismét egy koszorú! Mondjunk talán valamit róla, amit kifejezni nem lehet és gondolatjelekben írjuk le, amit csak sejthetünk?

Ismét egy koszorú. *Fráter Jenő* ezredes küldötte, az első számú honvédsereg parancsnoka, egy levél formájában.

A Szinyei Merse István főispánunk nevére érkezett levél így hangzik:

Méltóságos Főispán úr!

Az első számú honvédsereg azokban a súlyos napokban, midőn a hatalmas ellenség ellen a Kárpátok büszke bércein vitézül védelmezte kardjával hazánkat, több héten keresztül tartózkodott Sárosvármegyében és élvezte a nemes vármegye felejthetetlen szeretetét és támogatását.

Az ezred olyképp vélte a megye iránti háláját némiképp leróni, hogy a maga kebelében a megye oroszduília lakosságának felségélyezésére gyűjtést rendezett, melynek eredményeképpen mai postával, külön pénzesborítékban 1500 kor., azaz *ezerszáz koronát* van szerencsém megküldeni.

Minthogy az ezred háláját maradandó emlékekkel óhajtja leróni, ennél fogva az a tiszteletteljes kérésünk, hogy adományunkat a lehetőséghez képest egy épület emelésére méltóztatásuk fordítani.

Hazafias tisztelettel:

Budapest, 1915. aug. 21-ikén. *Fráter Jenő*,
ezredes.

Főispánunk ezúton köszöni meg mindazok szíves jókivánatait, akik nevenapja alkalmával üdvözlétükkel felkeresték.

Iskolai beiratások. Az eperjesi ág. h. ev. I. egyház elemi nép- és polgári leányiskolájában a jövő 1915—16-ik iskolai évre vonatkozó beiratások szept. 1., 2. és 3-ik napjain délelőtt 9—12-ig fognak eszközöltetni és pedig a következő sorrendben: szept. 1-jén felvétetnek a saját egyházbéli és az eperjesi ref. missz. egyházhhoz tartozó szülők gyermekei; szept. 2-án felvétetnek azon másvallású tanulók, akik a múlt iskolai évben is a mi növendékeink voltak; szept. 3-án felvétetnek az új másvallású tanulók. A beiratásnál a növendékek szülei vagy azok helyettesei kíséretében jelenjenek meg. A felsőbb osztályba lépő volt növendékeink csak az elmúlt tanévről szóló iskolai bizonyítványt, a más iskolából jövő új növendékek azonfelül még születési bizonyítványukat, himlőoltási, illetve újraoltási bizonyítványukat is tartoznak bemutatni. *Az igazgatóság.*

Eljegyzés. Dr. *Tóth László* kir. járásbíró-sági jegyző eljegyezte *Bányász Bertát*.

Az eperjesi izr. hitközség népiskolájában a beiratások f. évi szept. 1., 2. és 3-ikán délelőtt 9—12 óráig eszközöltetnek. *Az igazgatóság.*

Riga előrelátható elestére megérkeztek az új zászlók *Lefkovits Mór*nál, Fő-utca 71.

Házasság. *Bayer János* aug. 22-ikén Eperjesen házasságot kötött *Weiss Margittal*.

Az eperjesi evang. Kollégium értesítője az 1914—15. tanévről. A nagy világháború lekötö minden figyelmünket, minden érdeklődésünket. Lázás izgatottsággal várjuk és olvassuk a harctéri híreket, fényes diadalainkat. Alig érdekel bennünket más dolog, mint a háború, a mi hőseink s az ő hozzátartozóik sorsa, jövője. Pedig nem érdektelen, sőt a jövő szempontjából rendkívül fontos az a munkásság, amit ezekben a történelmi nagy időkben az iskolák kifejtnek. Ezek készítik elő a jövő Magyarországot, ezek nevelik a nemzet jövő hőseit, ezek alapozzák meg a hatalmas nemzeti állam épületét. E nehéz, háborús időkben önfeláldozó munkásságot kellett kifejteniök a magyar kultúra apostolainak, a tanítóknak és tanároknak. Pótolni a hadbavonult kartársakat, reményt, bizalmat kelteni az ifjúság szívében, bátor, büszke önértetet önteni a hadbavonuló tanulók lelkébe, leszűrni a háború tanúságait. A jelen idők történetírójának a dicső harci erények, a katonák hősiessége mellett azt is meg kell majd állapítania, hogyan teljesítették kötelességeiket az itthonmaradottak, vajjon felfogták-e magas tisztségüket e nehéz időkben a jövő előkészítői, megalapozói: az iskolák. *Az eperjesi, dicső múltú Kollégium, a Thökölyek, Kossuthok iskolája a múlt tanévben is hűséges maradt megsejtelt hagyományaihoz.* Ezt bizonyítja e hírneves főiskola most megjelent Értesítője is, melyet nagy gonddal, világos áttekinthetőséggel, színes elevevességgel szerkesztett össze *Draskóczy Lajos* kollégiumi igazgató. Az Értesítő kegyeletesen emlékszik meg *Husz Ármin* haláláról, aki 33 évig volt a Kollégium hűséges tanára; közli azt a hatalmas szónoki beszédet, amellyel *Draskóczy Lajos* igazgató elbúcsúztatta a hadbavonuló tanulókat, valamint az igazgató szép deprekációi beszédét. Igen elevenen, színezve rajzolja meg az Értesítő a Kollégium háborús tanévének történetét. Megtudjuk ebből, hogy a Kollégium 6 hónapon át 2000 katonának adott szállást, hogy a Kollégium növendékei közül mintegy 180-an vonultak hadba, a tanári-kar tagjai közül pedig 12-en teljesítettek katonai szolgálatot a mozgósítás elrendelése óta. — Az itthonmaradt tanárok nagy önfeláldozással, óriási munkamegyerővel helyettesítették hadbavonult kartársaik; s e nagy munka mellett az egész kollégiumi tanári-kar a háború kezdetétől önzetlen áldozatkészséggel vett részt a helyi társadalomnak a háborúval összefüggő minden mozgalmában: a Vöröskereszt-kórházban, az Eperjesi hadbavonultak családtagjait segélyező bizottságban, az oroszok sújtotta lakosság felségélyezésére alakult vármegyei bizottságban stb. mindenütt ott találjuk a vezetésben a lelkes kollégiumi tanárokat. A Kollégiumban «Katonától» is létesült, amelynek áldásait ezer hadbavonult katona élvezte... Nemes és magas tisztségét teljesítette a Kollégium akkor is, amikor a háború csapásai által mélyen sújtotta családokat, ezek gyermekeit fokozottabb mértékben segélyezte. A theológián tandíjelengedés, tápdíjelengedés és ösztöndíj címén a segélyezés kitért 10,294 kor. 04 fill.-t, a jogakadémián 3006 kor. 86 fill.-t, a főgimnáziumban 9626 kor.-t, a tanítóképzőben 8460 kor.-t; összesen 31,386 kor. 90 fill.-t tett ki a Kollégium által nyújtott segélyek összege. Mennyi könnyet törölt ki ezzel a Kollégium a szülők szeméből, hány sóhajt, tépelődést oszlatozott el a mai nehéz megélhetési viszonyok között! Ilyen nemes, szociális működéssel kevés intézet dicsekedhetik az országban. — Tüzetesen ismerteti az Értesítő az egyes intézetek első életét, tanulmányi rendjét; meg tudjuk, hogy a theológián 10 akadémiai tanár működik, megvan minden kelléke ahhoz, hogy fakultás lehessen; a jogakadémián 9 rendes tanszék van, e mellett 7 magántanár is működik, népességre ma is az első vidéki jogakadémia; a főgimnázium egyike

legjobb nevű intézeteinknek az országban, ezt bizonyítják a hivatalos főigazgatói látogatások, az érettségi vizsgálatokról beküldött jelentések. A múlt tanévben készséggel adott hajlékot: az állami tanítónőképzőnek, a kir. kath. főgimnáziumnak és gör. kath. tanítóképzőnek. Épülete a legmodernebb, legkényelmesebb, legegészségesebb, gyönyörű udvarral, központi fűtéssel, asbest-padlóval, modern szertárakkal — A tanítóképző hivatását nemes buzgósággal teljesítette, van internátusa, gyakorlóiskolája. — A Kollégium növendékeinek száma a múlt tanévben 776 volt; ösztöndíjalapítványai pedig 187,700 kor. 53 fill.-t tettek ki; ehhez járul még a Kollégium nagy mecenásának: Éles Henriknek 500,000 koronás alapítványa. Ezek a számok és adatok mind azt bizonyítják, hogy az eperjesi Kollégium virágzó, hatalmas intézet, védőbástyája a magyarságnak, mely 300 év óta ápolja falai között: az igazi vallásosságot, a lelkiismereti szabadságot és a lángoló hazaszeretetet!

Halálozás. Janovich Emil m. kir. posta-felügyelő augusztus 25-ikén Budapesten váratlanul meghalt. Temetése Budapesten, augusztus 27-ikén a legnagyobb részvét mellett ment végbe a gör. szert. róm. kath. egyház szertartásai szerint. Halálesete a Huszár-, Kovaliczky- és Magyar-családokat borította gyászba.

Beiratási értesítés. A kollégiumi ev. el. iskolai tanítóképző-intézet gyakorlóiskolájában az 1915—1916-ik tanévre szóló beiratások szept. 1—4-ikéig tartatnak meg. Az iskola hatosztályú s egy-egy osztályba 10 tanuló vehető fel. Szept. 1—2. napjain evang. vallásúak, 3. és 4-ikén más-vallású tanulók iratkozhatnak be. Egész évi írószükségletre 2 korona és ifjúsági könyvtárra 50 fillér fizetendő. A tanítás kezdete szept. 6-ikán. A tanterem a régi ev. polg. isk. (Fő-utca) épületében van elhelyezve. Gerhard Béla, igazgató.

Tűzhelyeinkért. Az eperjesi izr. aut. orth. hitközség előljárósága hitközségi tagjai között gyűjtést indított az oroszok sújtotta vidék lakosságának segélyezésére. A gyűjtés eredménye: 50—50 kor.-t adtak: Szántó Zsigmond, Groszmann Ármán; 20—20 kor.-t: Zahler Ignác, Preisz Lajos, Rosman és Müller, Fuchs Márk, Engländer Adolf, Grosz Náthán, Hartman Emil, Landsmann Márk, Ungár Fülöp, Zimmermann Ósiás, Goldstein Adolf, Schönfeld Izidor, Altmann Zoltán, Kögel Izsák, Weiszlovits Miksa, Fränkel Jakab, Safran Manó; 15—15 kor.-t: Zucker Leó, Freiburger Salamon, Goldberger Samu; 11 kor.-t: Farkas Ignác; 10—10 kor.-t: Fischer Bernát főrabbi, Goldberger Henrik, Klein és Társa, Reisz Salamon, Gidon Kálmán, Schuman Adolf, Adler Mór vegyeskereskedő, Schvalb Mór, Pollak Jakab S., Herbst Márk, Stopniczky Mór, Sternbach József, Jordan Adolf, Steinlauf Henrik, Fonföder Lázár, Wohl Izidor, Reinicz Fábán, Schvarcz Nándor, Lanesz Lajos, Grün Herman, Friedmann Simon, Weisz Herman, Spira Henrik, Schvarcz Fülöp, Bloch Salamon, Bruck Sándor, Mandl Henrik, Zipszer Nándor, Spira Lipót, Klein J. Gyula, Lefkovits József, Tydor Lipót, Kolber Márk, Traurig Adolf, Friedmann B. vésnök, Keil Ármán, Herbst Gyula, Siegelman Ede, Hercz Mór, Wald Dávid, Klein S. Sándor, Fuchs Jakab, Schvarcz Samu, Zahler Miksa, Goldberger M. D., Schvarcz Henrik, Fränkel Ábrahám; 5—5 kor.-t: Lencz Simon, Müller Herman, Atlasz Samu, ifj. Rosenwasser Herman, Hartman Adolf, Reiner Samu, Kanengieszer Lipót, Kanengieszer Mihály, Fränkel József, Zipszer Salamon, Rosenberg Mór, Rosenberg József; 4 kor.-t: Lefkovits Emánuel. Összesen 1030 kor.

Az Uránia-mozgó minden másodnap új műsorral örvendeztet meg látogatóit. Kedves, családias filmek kerülnek mindig sorra, melyek inkább gyönyörködtetnek, mint izgatnak, inkább üdítenek, mint kifárasztanak. Most szombaton és vasárnap a közönségnek meglepően érdekes előadásban lesz része.

Értesítés. Az eperjesi ág. h. ev. főgimnáziumban a beiratások szeptember 1., 2. és 3. napjain történnek s a tanítás szeptember 4-ikén kezdődik. A javító-, pótló-, magán- és főlvételi vizsgálatok augusztus 30. és 31-ikén d. e. 8 óraker tartatnak meg. A pótló-, javító- és kiegészítő érettségi vizsgálatok sorrendje a következő: szeptember 8—10-ikén írásbeli, szeptember 13-ikán szóbeli. Ezek az érettségi vizsgálatokon a tiszai ág. hitv. ev. egyházkerület középiskoláinak tanulói vehetnek részt. Gömör János, főgimn. igazgató.

Iskolai értesítők. Az eperjesi gör. kath. tanítóképző intézet értesítőjét Gerbery Sándor igazgató közli. A tanítás szept. 15-ikén kezdődött meg, de nem a rendes épületben, mert az hadi célokra lett átengedve, hanem az ág. h. ev. theologia otthonában. Szept. végeztével a tanítás részben hadi, részben egészségügyi okokból be lett szüntetve. Az előadás fonalát újból csak febr. 1-jén lehetett megkezdeni, de ekkor sem a rendes tanépületben, hanem az ág. h. ev. főgimnázium 2. emeleti tantermeiben. A tanítás június elejéig folyt ezután. A katonai szolgálatra bevonuló növendékek már előbb: apr. elején bocsáttattak vizsgálatra. A tanítóképzőintézet négy osztályába összesen 151 tanuló iratkozott be, kik közül a tanév végén 133 maradt meg. Az intézettel kapcsolatos gyakorló-iskolába beiratkozott összesen 72 tanuló. A tanítóképzővel kapcsolatos internátusban lakó növendékek vezetése a gondnok és segédjével kinevezett Hromják József tanulmányi felügyelőre és tanítóképzőintézeti tanárra volt bízva. Az 1915—16. tanévben a tképzőintézetben és a gyakorló elemi iskolában szept. hó 1-jén lesznek a javító- és pótvizsgálatok, 2. és 3-ikán délelőtt pedig a beiratások.

A bártfai m. kir. állami gimnázium értesítőjét Erdős Tivadar igazgató teszi közzé. Mivel Bártfa sokáig a hadi színtér közelében fektült s egy ízben (dec. 1—8.) orosz invázióknak is ki volt téve, a tanítás természetesen csak megszakításokkal folyhatott. Az előadások szept. 7-ikén kezdődtek meg és tartottak ugyancsak e hó 24-ikéig. A tanítás újból csak márc. 17-ikétől kezdődhetett meg és tartott júl. 16-ikéig. Az intézetbe beiratkozott összesen 58 tanuló, kik közül márc. közepéig 30-an maradtak ki. A nagymélt. vallás- és közoktatásügyi miniszter 58,791/1915. sz. intézkedéssel elrendelte, hogy tekintettel a jelenlegi viszonyokra, a bártfai állami gimnáziumban a jövő évi beiratások egyelőre mellőzendők.

Használjunk posta hadisegély-bélyeget!

Értesítés. Putschalkó Marianna zongoratanítónő a tanítást — az orsz. zeneakadémia tanterve szerint — szept. hó 1-jétől megkezdte, azonkívül külön magyarszene-órákat is vállal. Jelentkezni lehet lakásán (Fő-utca 37. sz.) d. u. 2—5-ig.

Zár alá helyezett cégek. A francia köztársaság hivatalos közlönye közölte azoknak a magyar, osztrák és német cégeknek jegyzékét, amelyek az 1914. évi szeptember 27-iki dekrétum értelmében zár alá helyezettek. Az ezen jegyzékben magyar vagy osztráknak jelzett cégek lajstroma illetékes helyen összeállítván, a kamarának folytatólag megküldetett. Erről a kassai kereskedelmi és iparkamara azzal értesíti az érdekelteket, hogy a névsor és a benne foglalt adatokra nézve felvilágosítást a kamara hivatala ad.

Szerencsétlenség. Mucha György kisgazda, eperjesi lakos, János nevű 13 éves fiával a borkúti erdőből a lejtős, oldalas úton tűzifát szállított. A megrakott szekeret az egyik oldalon erősen tartotta, hogy fel ne boruljon. A szekér időközben egy ferde, élő bükkfához került, mit a gazda későn vett észre. Ez okozta a katasztrófát. Mucha György a fa és a szekér közé került. A nagy nyomás belső szervezete teljesen megrongálta és halálát okozta.

Állami polgári iskolák létesítése Bártfán. A vall.- és közokt.-ü. miniszter leiratot intézett Bártfa városához oly irányban, hogy az ottani állami gimnáziumnak állami polgári fiúiskolává való átszervezését, valamint a községi polgári leányiskolának állami kezelésbe való átvételét bizonyos meghatározott feltételek elfogadása mellett hajlandó foganatosítani akképp, hogy ezen két intézet működését már az 1915/16. iskolai év elején megkezdhesse. A terv szerint a fiú- és leányiskola a jelenlegi gimnáziumi épületben nyerne elhelyezést s az átalakítási munkák keresztülvitelére irányuló műszaki iratok is felterjesztettek már a vall.- és közokt.-ü. miniszterhez.

Aki mindennap következetesen használja az Odolt, az mai ismereteink szerint az elképzelhető legjobb száj- és fogápolást gyakorolja.

Ára: nagy üveg 2.— k, kis üveg 1.20 k.

Használjunk posta hadisegély-bélyeget!

Pénztárnoki állást keres nagyobb üzletbe avagy gyógytárba egy jó megjelenésű, 150—200 korona óvadékkal rendelkező hölgy. — Cím a kiadóhivatalban.

Talált Kadlec Gusztáv egyéves önk. egy női retikült, 490 koronával, külföldi pénzekkel és egyéb tárgyakkal. Átvehető a rkapitányságnál.

«A Társaság.» Dobay István lapjának legújabb száma is tele van érdekesebb fényképfelvételekkel, melyek a harctér és a társadalmi élet aktualitásaival foglalkoznak. A szövegrészben Lázár István regényének folytatása mellett Nádas Baán Achilles «Világfájdalom» című értékes tárcája, Lakatos László poétikus novellája és egy gyönyörűen megírt «Harctéri levél» a szám legfőbb érdekességei. Ezenkívül az új számban találjuk Ádám Éva kedves cikkét, Buttyán Vilma karcolatát és egy igen szép költeményt Finta Sándortól. Verset írt még Sebestyén Ernő, Jelliney Dezső és Biró László. A «Miért?» rovat aktualitásai ezúttal sem hiányoznak. A TÁRSASÁG előfizetési ára egész évre 18 K., félévre 10 K., negyedévre 5 K. Mutatványszámot ingyen és bérmentve küld a kiadóhivatal (Budapest, Ritz-szálló).

Elvesztett Piller Sándorné magánzónő leánya egy arany lánckarkötőt, arany szívfüggelékkel, amelynek közepén egy brilláns volt.

NESTLÉ-FÉLE
csecsemők GYERMEKLISZT
gyermek és lábadozóknak legjobb tápláléka gyomor- és bélbetegségek után.
Mindenkor kapható.

Próbadozot és tanulóságos orvosi könyvecskét a gyermeknevelésről teljesen díjtalanul küld a Nestlé-féle gyermekliszt társaság, Wien 1, Biberstrasse 3/U.

Zongoratanítónő telepedet Schwarzenbergné. C. helyen sok éven át dött mint zongoratanítónő szeptember 1-jén k. Szebeni-út 15., I. em. figyelmébe ajánljuk.

TA

Tankötelese

a háborúnak most köztársaságok már tekinthetőbbek is, ban voltak, most egyrészt a katonai nagyobb részének hivatásuk körében nek és munkaejében különben az arra oktatás szolgálatán tanévi kereteket nem mulasztottak is a közokt.-ü. miniszter körülmények figyelemények a családfenn nagy számmal elvornemzedék bár csek munkaejének igérséggé s ennek folyt leseknek főleg a kul s részben a mással n teljesítésére is az isko való felmentését eleng iskolabjárása és a sz nézve részletes rendellvényhatósági közigaz ben egyes városokban mindennapos iskolák ismétlő-tanfolyamok látozására, vagyis a megrövidítésére sem fenn, az illető elemi ban s így az ismétlő iskolai éven át való kötelezi. 2. A többi mindennapi tanfolya tanterem és tanító re elején meg kell nyit lesek az iskolát az látogatni. Ez alól csa kivételnek helye, mel a túlnyomóan mezőgá ben a tanév eleje o április 30-ikával álla osztályra nézve azon kezdődik és június v ban, nemkülönben a nek polgári vagy n s abba az ottani ta szoktak átlépni, az e is az egész tanévben nézve azonban, a vár indokolt esetben kö időszakra. 4. Az egy tályra utalt tanköte VI. osztályra, nemk általános és gazdaság takat is csupán nove kötelezi a miniszter is ban a miniszter a n dasági ismétlő-iskolái 9—14-évesek részér rendes keretek közöt ahol a IV. osztályba talyokba s a gazdas legálább 10 tanuló az az október elejétől jelentkezik, ott ezek és tanító rendelkezé dők oktatásban. 5. A

Zongoratanítónő. E napokban új zongoratanítónő telepedett meg városunkban, özvegy *Schwarzenbergné-Gyöngyösi Vilma*, aki Szombat-helyen sok éven át kiváló eredménnyel működött mint zongoratanítónő. Városunkban f. évi szeptember 1-jén kezdte meg működését. Lakása Szebeni-út 15, I. emelet. Olvasóközönségünk szíves figyelmébe ajánljuk.

TANÜGY.

Tankötelesek beiskoláztatása. Miután a háborúnak most kezdődött második évében a közviszonyok már megállapodottabbak s így áttekinthetőbbek is, mint a háború első hónapjaiban voltak, most már mód nyílik arra, hogy egyrészt a katonai célokra lefoglalva volt iskolák nagyobb részének felszabadulásával, másrészt a hivatásuk körében meghagyott néptanítók idejének és munkarejének kellő felhasználásával, nemkülönben az arra alkalmas egyéneknek a népoktatás szolgálatába való bevonásával a mult tanévi kereteket némileg tágítani s részben a mulasztottakat is pótolni lehessen: a vall. és közokt.-ü. miniszter a még fennálló rendkívüli körülmények figyelembevételével, mely körülmények a családfenntartó munkából a hadba oly nagy számmal elvont férfiak pótlására a fiatalabb nemzedék bár csekélyebb, de mégis számottevő munkarejének igénybevételét parancsoló szükségessé s ennek folytán a 9—14-éves iskolaköteleseknek főleg a külső gazdasági munkák idején s részben a mással nem végezhető háziteendők teljesítésére is az iskolabajárás kötelezettsége alól való felmentését elengedhetetlenné teszi, a tanulók iskolabajárása és a szorgalmi idő megállapítására nézve részletes rendelkezést adott ki. E szerint a törvényhatósági közigazgatási bizottság: 1. amennyiben egyes városokban és községekben az elemi mindennapos iskolák felső osztályai, illetve az ismétlő-tanfolyamok működésének időbeli korlátozására, vagyis a szabályszerű szorgalmi idő megrövidítésére semmi kényszerítő ok nem forog fenn, az illető elemi iskolákat összes évfolyamokban s így az ismétlő-tanfolyamokon is az egész iskolai éven át való szabályszerű működésre elkötelezi. 2. A többi helyeken is az elemi iskolák mindennapi tanfolyamának I—III. osztályait, ha tanterem és tanító rendelkezésre áll, már a tanév elején meg kell nyitni s az ezekre utalt tankötelesek az iskolát az egész tanéven át kötelesek látogatni. Ez alól csak a III. osztályra nézve lehet kivételnek helye, mely osztály növendékeire nézve a túlnyomóan mezőgazdasági népességű községekben a tanév eleje október 1-jével és vége pedig április 30-ikával állapítható meg. Az I. és a II. osztályra nézve azonban a tanítási év szept. elején kezdődik és június végén végződik. 3. A városokban, nemkülönben az oly községekben, amelyeknek polgári vagy más középfokú iskolájuk van s abba az ottani tanulók jelentékeny számmal szoktak átlépni, az elemi iskola IV. osztályának is az egész tanévben működnie kell. Ez osztályra nézve azonban, a városokon kívül, a szorgalmi idő indokolt esetben korlátozható október—áprilisi időszakra. 4. Az egyéb községekben a IV. osztályra utalt tanköteleseket, továbbá az V. és VI. osztályra, nemkülönben az elemi népiskola általános és gazdasági ismétlő-tanfolyamára utaltakat is csupán november 15-ikétől április 15-ikéig kötelezi a miniszter iskolalátogatásra. Hogy azonban a miniszter a mindennapi iskolai és a gazdasági ismétlő-iskolai oktatást az önként jelentkező 9—14-évesek részére a lehetőséghez képest a rendes keretek között is biztosítsa, elrendeli, hogy ahol a IV. osztályba legalább 5, az V—VI. osztályokba s a gazdasági ismétlő-iskolákba pedig legalább 10 tanuló az egész tanévre vagy esetleg az október elejétől április végéig terjedő időre jelentkeznek, ott ezek — amennyiben erre tanterem és tanító rendelkezésre áll — külön részesítendő oktatásban. 5. Az elemi mindennapi iskola

IV—VI. osztályaira és az ismétlő-tanfolyamokra utalt 9—14-éves tanköteleseknek a helyi iskolai hatóságok az iskolabajárás alól a gazdasági, ipari, háztartási és egyéb munkákban való részvétel céljából, ideértve a hadi célokat szolgáló munkákat is, felmentést adhatnak, még pedig szeptember elejétől november közepéig és április közepétől június végéig, olyan helyeken is, ahol az iskola illető osztályaiban is kötelező a tanítás, kivéve a fentebbi 1. pont értelmében összes osztályaikkal működő városi elemi mindennapi iskolák IV—VI. osztályaira és a 3. pont értelmében IV. osztályukkal is működő városi iskolák ezen osztályára utaltakat. Ezeket a tanköteleseket ugyanis a helyi iskolai hatóság a megállapított egész szorgalmi idő alatt, úgyszintén a más iskolák IV—VI. osztályaira és az ismétlő-tanfolyamokra utalt tanköteleseket a november közepétől április közepéig terjedő időszakban *csakis nagyon kivételes esetekben* mentheti fel, amikor az illető tankötelesekre az otthoni munkában, pl. a háztartásban, a gazdasági munkákban, állatorvászásnál, vagy kenyérkereső ipari vagy háziipari munkában a család létfenntartása érdekében feltétlenül szükség van (pl. az apa a harctéren van vagy már nem él, az anya beteg; más arravaló személy pedig nincs a háznál stb.), vagy ha a tanköteles a felmentés megtagadásával valamely hadi célt szolgáló munkaköréből vonatnék el. Ezen utóbbi körülmények fennforgása esetén, tehát ugyancsak kivételesen, a III. osztályra utalt s testileg kellően fejlett tankötelesek is kaphatnak az egész tanévre felmentést az iskolabajárás alól. Mindezekből kiviláglik, hogy a vall. és közokt.-ü. miniszter illetén rendelkezéseivel azt célozza, hogy az adott helyzethez és körülményekhez képest a köznevelés érdekében a beiskoláztatás keresztülvitessék annál is inkább, mert hogy a népoktatás terén a normális viszonyok felé egy lépés már megtéessék, már az is megkönnyíti, hogy a eszülettség, amely a határainkon dülő harcok idején a nyugodt kulturmunkásság kifejtésére bénítólag hatott, a harctérnek az ország határaitól mind messzebb való eltolódásával s a győzelmek szakadatlan láncolatával megszűnt.

Felelős szerkesztő: Kiadótulajdonosok:
Dvortsák Győző. Koós Ernő és Frigyes.

Meghívó.

A Szinyei Mezőgazdák Szesztermelő Szövetkezetének tagjait a f. é. szeptember 6-án d. u. 3 órakor Szinyén, a szeszfőzde-épületben tartandó

közgyűlésre

ezenel tisztelettel meghívja
... az igazgatóság.

Tárgysorozat:

1. Jelentés a mult évről.
2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság felmentése iránti határozat.
3. Mérleg és leltár iránti intézkedés.
4. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság megválasztása.
5. Esetleges indítványok.

Az igazgatóság nevében:
id. Szinyei Merse József,
elnök.

Mosószappan

kilónként 1 kor. 70 fillérért kapható

Veszéts Jenőnél, Eperjes,
Kossuth L.-u. 12.

Az URÁNIA

szombati és vasárnapi szenzációja:

Az összes budapesti nagy mozgók
szenzációja volt!

■ STUART WEBBS ■
legújabb kreációja!

A PÁNCÉL- SZOBA.

Bűnügyi dráma 3 felvonásban.

Ezen film felülmul minden

eddig hasonló témájú művet:

újszerű rendezés, elsőrangú já-

ték. • A harmadik felvonásra

külön is felhívjuk a közönség

figyelmét; itt megtaláljuk a

„Periscop“ rendkívül fontos

voltát, amellyel a mi U. tenger-

alattjáróink vannak felszerelve.

ŐSZI VETÉSHEZ

üszök és varjú kártevői ellen biztosan védekezhetik a földbirtokos a 8 év óta kitűnően bevált

CORBIN

magcsávázószer alkalmazásával. A közelgő őszi vetéseknél nélkülözhetetlen annyival is inkább, mert rézgálic nem kapható. Kiváló eredmények, bizonyítványok! Nem befolyásolja a mag csírázását! **Egyszerű alkalmazás! Olcsóbb, mint a kékkő.** Nagyszerűen bevált búza, zab, rozs, tölgyem, répamag, árpa, kender, konyhavetemény, kukorica stb. csávázásánál. Próbálja meg saját érdekében!

Bizonyítványmásolatokat, használati utasítást és árajánlatot azonnal küld:
Dr. Keleti és Murányi vegyészeti gyára, Újpest,
 valamint a főelárúító: **FRIEDMANN MIKSA, EPERJES.**

Zsegnye községben 155 holdas
bükkfaerdő

vágása szabadkézből eladó.

Bővebb értesítés nyerhető
Molitorisz István gyógyszerésznél
 Eperjesen.

Cséplést

és mindennemű

gazdasági gépjavitást

elvállal s gyorsan és pontosan elkészít

Juresik József

gőzcséplőgéptulajdonos ::: gépjavitóműhely

Eperjes, Csatorna-utca
 (Pénzügyigazgatósággal szemben).

SCHULZ

Gőztéglagyarak r.-t. Szucsány
 fagy- és viharálló
 vörös tetőcserepei

legkiválóbb minőségben (10 évi jótállással)
 kaphatók

ÚJVÁRI BÉLA és TÁRSÁNÁL
 Eperjes, Szebeni-út 6.

Steckenperd- liliumtejszappan

Bergmann & Co. cégtől Tetschen a/Elbe
 egyre nagyobb kedveltségnek és elterjedtségnek örvendő szeplő
 ellen való elismert hatású fagy- s a bőr és szépség gondozá-
 zásában való fölülmulthatatlanságáért. **Ezernyi elismerőlevél!**
 Sok legnagyobb kitüntetés! Bevásárlásnál óvatosság! Ugyeljen
 nyomtatékosan a Steckenperd védőjegyre és a cég helyes nevére!
 Darabja 1 koronáért kapható gyógyszerárakban, drogériákban,
 illatszertárakban stb.
 Hasonlóképpen kitűnő Bergmann Manera liliumkrémje (80 fillér
 egy tubus). Kitűnő szer női kezek gondozására.

A m. kir. állami faipari szakiskola
 szeptember 15-ikére
 iskolaszolgát keres.

Lakás, fűtés, világítás és havi 70 K.

HALTENBERGER BÉLA □ KASSA.

:: RUHAFESTŐ, ::

VEGYTISZTÍTÓ- ÉS

GŐZMOSÓGYÁR.

■ ÁTVÉTELI ÜZLET

EPERJESEN FŐ-U.

23. SZÁM ALATT.

Amennyiben a gyár jelenleg
 □ is teljes üzemben van, □

ruhák, egyenruhák, függönyök stb.

most is a rendes módon
 festetnek és tisztítatnak.

Gallér- és kézelőtisztítás

a szokott szép kivitelben.

Gyász esetben ruhák festése feketére.

Nagyszerűen bevált a harctéren küzdőknek és
 általában mindenkinél mint legjobb
fájdalomcsillapító bedörzsölés

meghűlés, rheuma, köszvény, influenza, torok,
 mell- és hátfájás stb. eseteiben

Dr. Richter-féle

Horgony-Liniment. capsici
 compos.

Horgony-Pain-Expeller pótléka.

Üvege K -80, 1-40, 2-

Kapható gyógyszerárakban vagy közvet-
 lenül az „Arany oroszlanhoz” címzett
 Dr. Richter-féle gyógyszerárakban,
 Prága 1, Elisabethstr. 5.
 Napenkénti szétküldés.

A kisszebeni m. kir. föld-
 műves-iskola igazgatósága
 azonnali, esetleg szept.
 hó 1-jei belépésre egy

házvezetőnőt

keres. :: Pályázhatnak
 idősebb gyermektelen és a
 háztartás minden teendői-
 ben jártas munkaképes nők.

Teljes ellátásra

elfogadnak két, esetleg
 három iskolásgyerme-
 ket jobb izraelita, gyer-
 mektelen háznál. ::

Cím: Eperjes, Fő-utca 53.

PASZTERNÁK MANÓ

bútorszállítási vállalat :: Eperjes

Iroda Fő-u. 144. Lakás Kovács-u. 14. Telefon 105.

Költözködések

szakszerű, pontos lebonyolítása hely-
 ben és vidéken. ::

Jó házba, vagy magányos
 úrinőhöz, a varrásban is jártas,
 jó megjelenésű nő :: ::

komornának vagy szobalánynak

ajánlkozik. :: ::

Cím a kiadóhivatalban.

Kiadó lakás.

A Ferenciek-tere 3. szám alatt,
 3 utcai és 1 tágas előszobából, modern
 fürdőszobából és mellékhelyiségekből álló
 lakás november hó 1-jétől kiadó.

Tudakozódás: a közjegyzői irodában.

Nyomatott Kósch Árpád könyvnyomtató-intézetében, Eperjesen.

EP

Előfizetési ára

Egész évre . . . 12

Félévre 6

Negyedévre . . . 3

Hirdetési díj: Egybasáb

petűsor egyszeri hirdeté

15 f. Közlemények sora 40

Magyarország

Irta dr. h

Gyakran foglalt
 ha már ahhoz is
 szükségünk, hogy
 egy Waterloot W
 jon mekkora — ter
 kal számított — tá
 a minden Szedán
 burgok, Mohácsok
 terak, Plateák, Mar
 kolosszusoknak egy
 foglalt képe, a vilá
 tornyok-tornya, ez
 is kápráztató — sz
 történelem távlatáb
 tisztasággal és plaz
 S eltűnődöm azon
 hatóvá lesz mindaz,
 áttekinthetetlen és
 hallhatóvá lesz mi
 túldörög az ágyú,
 hörög a halál: lesz-
 toronyóriásának oly
 csiny — harangja
 szegény magyarokr
 hogy «a rettentő k
 nebb, tehát legeszm

* A «Budapesti Hirlap» au

TÁR

Szt. István király
 fogolyt

Még most is szinte
 visszagondolok rá! Ho
 Ausztriának egyik ker
 úgyszólván Ausztria sz
 meg a magyart» a «Go
 és az elvonulás a Rák
 mánál történjék meg:
 világnak fordulnia. Hogy
 jenek róla az alábbi sor

10,000 muszka fogly
 tisztet, őriznek az am
 egytől-egyig háborútlátó
 egyhangú, csöndes óráin
 szor elszáll szép Magyar
 hazakivánczozott első sz
 napján. Dehát a kötele
 nem ünnepelhetnek od
 magyarok nagy napját
 így gondolkozott a tiszt
 közlegényig minden mag
 parancsnokoló tábornok
 kérésüket. Ünnepet rende